

В. М. Семцов,
к. е. н., доцент кафедри фінанси і кредит, Вінницький навчально-науковий інститут економіки Тернопільського національного економічного університету, м. Вінниця

НЕСПОСТЕРЕЖУВАНІ ЕКОНОМІЧНІ ПРОЦЕСИ НА ОСНОВІ ДІЯЛЬНОСТІ НЕРЕЗИДЕНТІВ

V. Semtsov,
PhD (Economics), Associate Professor, Department of finance and credit
Vinnitsa research institute of Economics Ternopil National Economic University, Vinnytsia

THE OBSERVED ECONOMIC PROCESSES ON THE BASIS OF NON-RESIDENTS

У статті проаналізовано сучасний стан, проблеми та особливості функціонування вітчизняних підприємств аграрної сфери, які створені за участі нерезидентів та / або тісно з ними взаємодіють. На конкретних прикладах продемонстровано недоліки державного контролю за їх діяльністю. Встановлено, що дисфункції інформаційних моделей створюють умови максимізації вартості для окремих агентів ринку за рахунок інтересів соціуму. Показано, що вітчизняна аграрна сфера може використовуватися як канал виведення фінансових ресурсів за межі країни. Ідентифіковано основні шляхи протидії проведенню неспостережуваних операцій, що здійснюються за участі нерезидентів.

The article analyzes the current state, problems and peculiarities of the domestic enterprises of agrarian sphere, created with the participation of non-residents and / or interact with them closely. In specific examples of the shortcomings of state control over their activities. Established that dysfunction information models create conditions for maximizing the value for individual market agents at the expense of society. It is shown that the domestic agricultural sector can be used as a channel for funds withdrawal from the country. Identified the main ways of combating holding unobservable transactions carried out with the participation of non-residents.

Ключові слова: аграрна сфера, інвестиції, нерезиденти, підприємство, неспостережувана економіка, податки, державне регулювання.

Key words: agrarian sector, investments, non-residents, businesses, non-observed economy, taxes, government regulation.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Найбільшим недоліком системи контролю, що здійснюється державними органами влади, на нашу думку, є те, що інформаційні масиви (дані і факти, що пов'язані між собою за певними параметрами) щодо діяльності вітчизняних суб'єктів господарювання не є цілісними. Звідси зростає небезпека того, що під час прийняття рішень органи влади можуть керуватися неточною та / або спотвореною інформацією. За таких умов, принципово важливим завданням стає забезпечення належного контролю за економічними операціями із нерезидентами, оскільки саме вони, як правило, володіючи

значними обсягами фінансових ресурсів, здатні призвести до важких соціально-економічних наслідків обумовлених неспостережуваними процесами. Обґрунтування цього, як правило, відсутнє у наукових роботах, принаймні у вітчизняних.

Для того щоб виключити всілякі спекуляції та пересуди під час проведення дослідження неспостережуваних економічних процесів, що відбуваються за участі нерезидентів, на нашу думку, необхідно бути точним у визначенні основних понять та категорій, таких як "нерезиденти", "інвестиції" та "неспостережувані економічні процеси". Так, відповідно до діючого законо-

давства [1; 2] нерезиденти — це юридичні та / або фізичні особи, що утворені та / або зареєстровані відповідно до іноземного законодавства, тобто це такі агенти ринку, котрі не здійснюють свою господарську діяльність відповідно до законодавства України.

Нагадаємо, що згідно з нормами чинного законодавства, а саме ст. 1 ЗУ "Про інвестиційну діяльність" від 18.09.1991 р. № 1560-XII (із змінами та доповненнями) "інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (доход) або досягається соціальний ефект" [3].

У свою чергу для того, щоб уникнути зловної критики на свою адресу, зразу хочемо відзначити, що під поняттям "непостережувани економічні процеси", ми схильні розуміти, дії в основі яких лежить свідоме та / або несвідоме занижування та / або приховування від обліку держави і соціуму результатів власної діяльності.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблемами дослідження непостережуваних економічних процесів в тій чи іншій мірі займалися В.І. Авдійський [4], Т.К. Бекжанова [5], О.О. Бренделева [6], В.В. Криворотов [7], Ю.В. Латов [8], В.М. Жеребин [9] та ін. Ці науковці намагалися вивчити природу виникнення та принципи функціонування непостережуваних економічних процесів, а також дослідити їх вплив на національне господарство. Між тим при всій багатоаспектності вивчення непостережуваної економіки, і досі залишаються слабкою наукове забезпечення, що стосується участі нерезидентів у непостережуваних процесах, які відбуваються в аграрній сфері.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Завданнями статті є дослідити сучасний стан, проблеми та особливості функціонування вітчизняних підприємств аграрної сфери, що створені за участі нерезидентів та / або тісно з ними взаємодіють, а також визначити шляхи підвищення контролю за їх господарською діяльністю.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Нині часто приходить чути, що у вітчизняній аграрній сектор необхідно залучати іноземні інвестиції. Так, наприклад, Д.А. Міщенко, досліджуючи фінансове забезпечення сільськогосподарського комплексу України, писав: "На даному етапі розвитку пріоритетним джерелом фінансового забезпечення для України є залучення інвестицій" [10, с. 37]. Схожі твердження, наводять і інші автори. Так, І.В. Безп'ята, досліджуючи значення інвестицій для розвитку сільського господарства, відмічала, що "вкладення у розвиток сільського господарства є мізерними і не відповідають реальній потребі в них, а тому необхідні невідкладні заходи щодо регулювання інвестиційної діяльності" [11, с. 8]. А.В. Бурковська та Т.І. Лункіна стверджували, що "для забезпечення надійності інвестиційного партнерства необхідно передбачати в угодах не тільки обсяги інвестицій, а і заходи щодо їх захисту. У випадку подання заявки від інвестора всі необхідні дозволи слід оформлювати в

максимально стислі терміни" [12, с. 45]. Отож, аналіз наукових робіт дає нам підстави заявити, що в більшості випадків, твердження про те, що саме іноземні інвестиції здатні кардинально покращити економічну ситуацію в нашій країні, є традиційними.

Варто відзначити, що існують і дещо альтернативні точки зору щодо корисності використання інвестицій в контексті економічного розвитку. Наприклад, І.А. Брайловський писав, що "практика не підтверджує гіпотезу щодо надвисокої ролі іноземних інвестицій в економічному зростанні. Це доведено також кореляцією обсягів прямих іноземних інвестицій та ВВП країн ЄС, Японії й США... Отже, не можна говорити про чітку залежність між обсягами прямих іноземних інвестицій та ВВП (як одного з найбільш значимих показників економічного зростання) [13, с. 6]. Цей автор також стверджував, що "...дослідження світової практики залучення потужного іноземного капіталу дало можливість виділити ряд ключових загроз для країни-донора, а саме: перспективу втрати державою інструментів управління економічним розвитком; закріплення за країною сировинної спрямованості в системі розподілу праці; ігнорування іноземним інвестиційним капіталом питань соціального й екологічного характеру; використання іноземним капіталом потенціалу вітчизняних підприємств для розвитку власних підприємств; розвиток вітчизняних підприємств і галузей у напрямку максимально повного забезпечення потреб іноземних інвесторів; виштовхування з ринку вітчизняних підприємств, діяльність яких перешкоджає функціонуванню корпорацій-інвесторів (з порушенням антимонопольного законодавства) тощо" [13, с. 6]. Отож, як бачимо, думки науковців стосовно значення інвестицій різняться. Тому ми завершимо аналіз існуючих наукових поглядів на роль інвестицій в економіці, і спробуємо визначити свою, можливо і спірну позицію з цього приводу.

Безперечно, що при таких суттєвих концептуальних розходженнях наукова доктрина, що стосується впливу іноземних інвестицій на економіку виглядає суперечливою. На нашу думку, основною перешкодою в єдності поглядів науковців є відсутність та / або незначна кількість емпіричних наукових досліджень щодо впливу нерезидентів на вітчизняну економіку. Адже відомо [14, с. 564], що наука не може розвиватися, не збагачуючись новими емпіричними даними, а тому саме емпіричні дослідження, виявляючи нові дані спостереження стимулюють розвиток теоретичних досліджень і ставлять перед ними нові задачі.

Ми також виступаємо за те, щоб іноземні інвестиційні ресурси надходили в Україну, але надзвичайно важливим є те, як саме і на яких умовах це буде відбуватися. Переконані, що особливу увагу тут слід звернути на "якість" іноземних інвестицій". Адже нині все частіше виникають аргументи, які свідчать про сучасні соціально-економічні загрози які породжуються іноземними інвестиційними ресурсами.

Зрозуміло одне: науковцям потрібно припинити спекулювати лише на позитивних аспектах іноземних інвестицій, а варто розпочати детальну ідентифікацію основних проблем, ризиків та деформацій, які приховують у собі інвестиції нерезидентів. Особливе місце серед яких варто відвести непостережуваним економіч-

Таблиця 1. Інформація щодо експорту зернових культур підприємствами Вінниччини за 2015—2016 рр.*

№	ЄДРПОУ	Назва	Загальна вартість (фактурна), тис. грн.	Вага, тис. т
1	33143011	ПРАТ "ПК "Поділля"	240589,80	67,22
2	30803438	Сільськогосподарське ТОВ "Кряж і К"	268591,31	54,80
3	00692245	ТОВ "Хмільницьке"	155650,73	46,83
4	34325039	ТОВ "Вінницький комбінат хлібопродуктів № 2"	170020,54	45,37
5	37338260	ТОВ "ВІМЕКСІМ"	151752,57	41,16
6	34009446	ТОВ "ПК "Зоря Поділля"	127086,02	35,06
7	34145135	ТОВ "Чернівчанка-Агро"	125596,64	32,88
8	35737530	ТОВ "Теплик-Агро"	123306,25	31,92
9	35365643	ТОВ "Немирівлатінвест"	86373,51	25,51
10	34918499	ТОВ "Красвид Поділля"	86577,12	24,44
11	35778199	ТОВ "Чарівна Нива"	48283,01	13,94
12	34657396	ТОВ "Курланд"	48153,37	13,73
13	35353973	ТОВ "Агрофірма Рубанський"	46638,23	13,08
14	36299535	ТОВ "Христинівське ХПП"	48165,36	12,85
15	35110779	ТОВ "Оратівлатінвест"	36737,27	11,04
16	35212563	ТОВ "Поділлялатінвест"	35204,53	10,42
17	3733683	ТОВ "Осївське"	37578,84	9,98
18	31680270	ТОВ "Амбар + "	33810,89	9,81
19	38783290	ТОВ "Торговий дім "Юнігрейн"	29026,46	8,34
20	34700975	ТОВ "Колорит Агро"	30244,43	8,09
21	33623350	ТОВ "СХК "Вінницька промислова група"	28844,78	8,00
22	34928088	ТОВ "Ободівка-Агро"	26638,13	7,54
23	00373965	ПАТ "Могилів-Подільський консервний завод"	23262,55	6,77
24	34004595	ТОВ "МП-Альфа"	26159,68	6,76
25	03729807	СТОВ "Мрія"	69607,32	6,30
26	30171114	СТОВ "Барі"	26906,49	5,96
27	31601948	ТОВ "Векта-Він"	22599,53	5,86
28	23101293	ПП "УКРПРОМПОСТАЧСЕРВІС"	17017,03	4,95
29	38783374	ТОВ "Вороновицьке ХПП"	17945,78	4,89
30	35728295	ТОВ "Агрофірма Шаргород"	16607,78	4,82
31	34988571	ТОВ "Красне-Агроінвест"	13986,70	3,70
32	32745862	ТОВ "АРЧІ"	13539,22	3,59
33	34887335	ТОВ "Агро Балт"	12215,48	3,29
Всього			2244717,33	588,90

* — період з 01.06.2015 р. по 01.06.2016 р.

Джерело: власні дослідження.

ним процесам. І хоча вітчизняна наука, як правило, не хоче їх помічати, натомість, емпірика свідчить, що ці небезпеки достатньо серйозні, принаймні, в аграрній сфері.

Для демонстрації реальних інформаційних дисфункцій було детально проаналізована діяльність суб'єктів господарювання Вінницької області, які здійснювали експорт зернових культур (табл. 1).

Які ж висновки нами були зроблені? Перш за все це те, що інформація в розрізі суб'єктів господарської діяльності не дозволяє об'єктивно оцінити навіть звичайні масштаби діяльності, у нашому випадку — це обсяги експорту, що здійснюються тим чи іншим агентом ринку за умови, якщо врахувати його організаційну форму (не плутати з організаційно-правовою формою!). Оскільки, на території Вінниччини досить поширеними є складні, в організаційному плані, підприємства які базуються на використанні "системи участі".

Наприклад, починаючи з 2006—2007 рр. на території Вінницької області функціонувало щонайменше 13 агентів ринку (ТОВ "Ободівка-Агро", ТОВ "Красвид Поділля", ТОВ "Колорит Агро", ТОВ "Курланд", ТОВ "Агро-Балт" та ін.), які через складну систему відносин були пов'язані з підприємством ТОВ "Центр Дар" (ЄДРПОУ 35057967, м. Київ), яке у свою чергу засноване нерезидентом (Кіпр). Слід відзначити, що свою

діяльність ці підприємства ведуть в рамках чинного законодавства. При цьому суспільно непомітна, але якісна неформальна інтеграція підприємств дозволила цій групі сконцентрувати у своєму обробітку земельні ділянки загальним розміром більше 81,5 тис. га, а це майже 5 % від загальної площі ріллі Вінниччини. Вражає те, що окремі аграрні підприємства в реальному житті виступають як єдиний потужний господарський механізм.

Хотілося б відзначити і те, що більша частина підприємств цієї групи, починаючи з 2007 р. отримали суттєві кредитні кошти від фірм-нерезидентів, які були розташовані на території Кіпру. Наприклад (рис. 1), кредитні кошти отримували такі підприємства групи: ТОВ "Поділлялатінвест", ТОВ "Немирівлатінвест", ТОВ "Агрофірма "Рубанський", ТОВ "Агрофірма "Шаргород", ТОВ "Оратівлатінвест" та ін. Так, лише за 2013—2014 рр. сільськогосподарськими підприємствами цієї групи було перераховано на адресу нерезидентів коштів за користування кредитними ресурсами більше 275 млн грн.

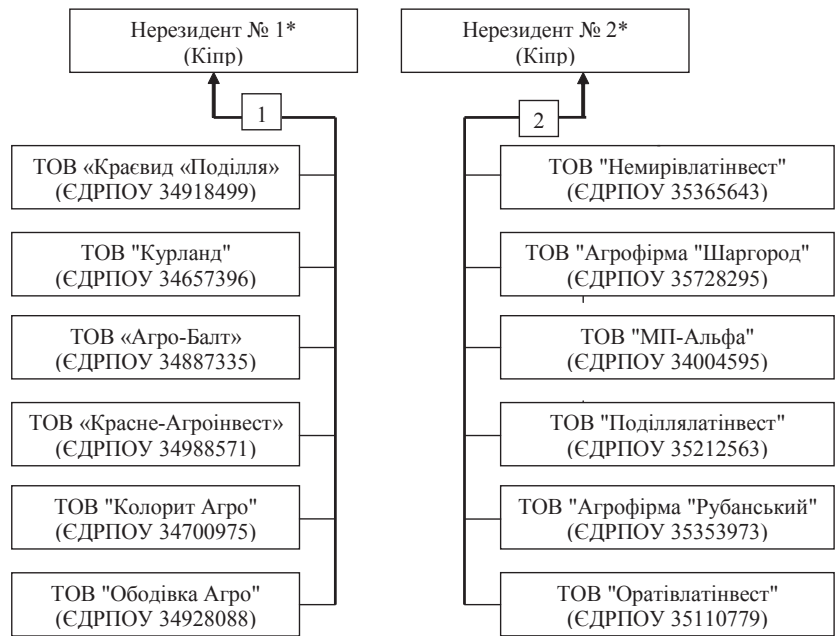
Не важко помітити, по-перше, що усі без виключення учасники цієї групи є експортерами сільськогосподарської продукції (див. табл. 1). Друге міркування — не менш важливе. Підприємства групи формують своєрідний "камуфляж", який здатний створити умови для несплати податків в законний спосіб, а також "замилити око" соціуму стосовно реальних масштабів діяльності утворення.

Таким чином, повноцінно контролювати діяльність подібних об'єднань, в умовах діючого вітчизняного законодавства не представляється можливим. Оскільки інформаційні дисфункції стосовно діяльності аграрних підприємств, по суті, є т. з. "тупиковими" параметричними зв'язками [15, с. 175], тобто зв'язками, що не призводять до вироблення параметрів ефективного управління. Не секрет [15, с. 171], що саме параметричні зв'язки реалізують взаємодію між елементами будь-якої інформаційної системи. Іншими словами: в сучасних умовах, соціуму майже неможливо отримати реальну інформаційну модель стосовно елементарних обсягів експортованої сільськогосподарської продукції, не кажучи вже про особливості та тонкощі проведення економічних операцій, які використовують сучасні агенти ринку. Переконані, що свідоме пошкодження інформаційних моделей може бути джерелом збагачення одних груп учасників за рахунок інших суспільних груп.

Очевидно також і те, що механізми кредитування можуть, по суті, виступати загрозою для державної фінансово-економічної системи. Оскільки, до поки влада не запровадить жорсткої нормативно-правової бази щодо обмеження для нерезидентів (стосовно засновників, отримання кредитів та ін.), до тих пір вітчизняні агенти ринку зможуть цілком законно виводити прибутки за кордон, не сплачуючи при цьому податків, і, як наслідок, перешкоджати стійкому соціально-економічному розвитку. На нашу думку, посилення впливу неспостережуваної економіки на національне господарство — це закономірний результат проведення політики влади. Складається враження, що нині наша влада, в умовах перенапруженого календарю політичного життя, знаходиться немов між двох вогнів: з одного боку — сильний бізнес, який пильно оберігається окремими зацікавленими групами, а з іншої сторони, не менш серйозні побоювання за соціально-економічний стан соціуму.

Опираючись на власні спостереження, слід відзначити, що проблеми діяльності нерезидентів існують не лише в контексті функціонування сільськогосподарських підприємств. Їх вплив широко помітний і в складському господарстві. Наприклад, ТОВ "Жмеринський елеватор" (ЄДРПОУ 38328468), ТОВ "Агродар-Бар" (ЄДРПОУ 35599189), ТОВ "Джулинський елеватор" (ЄДРПОУ 36833831) також активно отримували кредитні ресурси від нерезидента (Кіпр) (до речі, того самого нерезидента № 2 див. рис. 1), і потім, у 2013—2014 рр. повертали кошти у вигляді відсотків за користування кредитом (а це десятки млн грн.). Не має сумніву у тому, що ці процеси будуть іти і далі.

Пильної уваги потребують операції підприємств, які займаються переробкою та продажем сільськогосподарської продукції. За прикладами далеко ходити не слід. Так, наприклад, підприємство ТОВ "Агрона Фрут

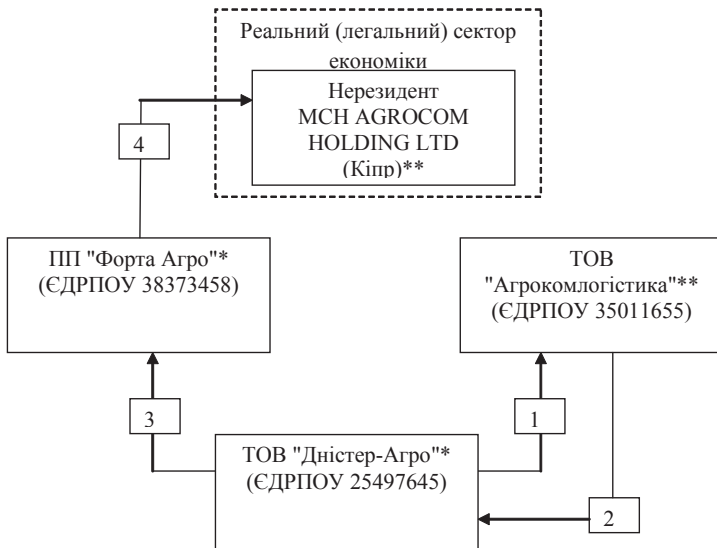
Примітки: * — повна кількість підприємств-учасників групи достовірно невідома; 1 — рух коштів за користування кредитом, що були надані нерезидентом № 1; 2 — рух коштів за користування кредитом, що були надані нерезидентом № 2.

Рис. 1. Аграрне об'єднання шляхом використання "системи участі" із залученням нерезидентів

Джерело: власні дослідження.

Україна" (ЄДРПОУ 20118399), колишнє українсько-австрійське підприємство ТОВ "Поділля-ОБСТ", основним видом діяльності якого було перероблення та консервування фруктів та овочів, а також виробництво фруктових та овочевих соків у 2010 р. уклало контракт з нерезидентом ООО "Савушкін продукт" (Республіка Білорусь), а у 2015 р. із суб'єктом господарювання ІМ "FABRICA DE BR?NZETURI DIN SOROCA" SA, (Молдова) щодо продажу фруктово-ягідних наповнювачів. Разом з тим, повний та своєчасний розрахунок між суб'єктами господарювання щодо здійсненні зовнішньоекономічних операцій не відбувся. Схожа ситуація спостерігалася і в діяльності підприємства ТОВ "Росконцентрат Україна" (ЄДРПОУ 37159486), яке мало право займатися посередницькою діяльністю у торгівлі сільськогосподарською сировиною, оптовою торгівлею фруктами, а також виробництвом фруктових та овочевих соків укладло. Цей суб'єкт господарювання уклав у 2011 р. контракт із нерезидентом — ООО "Глоубл Концентрат Групп" (Російська Федерація) щодо продажу освітленого концентрованого яблучного соку. Однак, нерезидент не здійснив своєчасного розрахунку за поставлену продукцію.

І хоча підприємства ТОВ "Агрона Фрут Україна" та ТОВ "Росконцентрат Україна" намагаються завжди дотримуватися законодавства. Однак, вчасного звернення до судових органів щодо стягнення з нерезидентів сум заборгованості по вищезазначеним контрактам ТОВ "Агрона Фрут Україна" та ТОВ "Росконцентрат Україна" не здійснювали. Як наслідок, можна констатувати порушення ТОВ "Агрона Фрут Україна" та ТОВ "Росконцентрат Україна" ст. 1 ЗУ "Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті" (зі змінами та доповненнями) від 23.09.1994 р. № 185/94-ВР, п. 1 Постанови Прав-

Примітки: 1 — пшениця; 2 — кошти за пшеницю; 3 — кошти; 4 — валютні кошти; * — вищий менеджмент представлений однією й тою ж самою особою; ** — вищий менеджмент представлений однією й тою ж самою особою.

Рис. 2. Типова схема використання нерезидента в неспостережуваних економічних процесах аграрної сфери

Джерело: власні дослідження.

ління НБУ "Про врегулювання ситуації на грошово-кредитному та валютному ринках України" від 03.06.2015 рр. № 354 (до речі, для ТОВ "Росконцентрат Україна" порушення п. 1 Постанови Правління НБУ "Про врегулювання ситуації на грошово-кредитному та валютному ринках України" від 01.12.2014 р. № 758 та п. 1 Постанови Правління НБУ "Про врегулювання ситуації на грошово-кредитному та валютному ринках України" від 03.03.2015 р. № 160) в частині порушення законодавчо встановлених строків надходження валютної виручки від нерезидентів. На практиці, такі проступки караються нарахуванням пені (штрафами) за прострочений період.

Завдання ж влади не допустити щоб подібні процеси стали цілеспрямованими, а явища порушень законодавства за участі нерезидентів не набули масового характеру. Однак на сьогодні, ми розуміємо, що в умовах недовіри агентів ринку до політичної стабільності, військових дій та гуманізації законодавства неспостережувані економічні процеси, на жаль, охоплюють усе національне господарство.

Якщо ж говорити простіше, то аграрний сектор нині стає об'єктом масованого тиску зі сторони тінювих агентів, у т. ч. нерезидентів. При цьому, об'єктивна тенденція використання нерезидентів в аграрній сфері з метою максимізації вартості відстежується достатньо ясно. Осмислити окремі принципи проведення неспостережуваних операцій, спробуємо на прикладі конкретної діяльності ТОВ "Дністер-Агро"(ЄДРПОУ 25497645) (рис. 2), яке було свого часу зареєстроване у м. Могилів-Подільському Вінницької області.

Важливо відзначити, що у 2014 р. сільськогосподарське підприємство ТОВ "Дністер-Агро", не маючи власно вирощеної пшениці, а також за відсутності придбання цього виду продукції у інших сільськогосподарських товаровиробників, змогло продати (принаймні по

документам) ТОВ "Агрокомлогістика" пшеницю обсягом 13 тис. т на загальну суму близько 31 млн грн. При цьому ТОВ "Дністер-Агро" перебувало на спеціальному режимі оподаткування. Хотілося б відзначити і те, що вищий менеджмент цих підприємств є пов'язаними особами. Більш того у день отримання коштів за реалізовану пшеницю ТОВ "Дністер-Агро" перерахувало таку ж саму суму коштів іншому суб'єкту господарювання, а саме ПП "Форта Агро". У свою чергу, ПП "Форта Агро" одразу (у цей же самий день) купує валюту на загальну суму близько 31 млн грн., що складало 2,6 млн дол. США і перерахувало її згідно контракту на адресу нерезидента MCH AGROCOM HOLDING LTD (Кіпр), який у свою чергу є єдиним засновником ТОВ "Агрокомлогістика".

Відповідно до умов контракту, нерезидент "MCH AGROCOM HOLDING LTD" (Кіпр) зобов'язувався передати у власність ПП "Форта Агро" зернозбиральні комбайни CLAAS LEXION 770 TRAC в кількості 6 шт. в термін 80 календарних днів, тобто граничний термін поставки техніки — 04.10.2014 р. Однак, ПП "Форта Агро" не мало у своєму користуванні сільськогосподарської землі, майна та трудових ресурсів, натомість основним видом діяльності було вирощування зернових культур. Також, протягом двох місяців після проведення вищезазначених операцій, а саме у вересні 2014 р. ПП "Форта Агро", на підставі рішення засновника, було ліквідовано і контракт з нерезидентом виконаний не був. І хоча органи влади, немов після "летаргічного сну", активізувалися у 2015—2016 рр. перевіряти діяльність цієї групи підприємств з метою притягнення винних осіб до відповідальності. Однак на нашу думку, порушення ст. 205 ККУ (фіктивне підприємство) ще треба довести, тоді як валюта "благополучно" покинула межі митного кордону України. Отож, здійснення зовнішньоекономічних операцій через нерезидентів, тим більше зареєстрованих в офшорних зонах, представляє собою систему потужних ризиків яка потребує належної державної уваги.

Таким чином, нині вітчизняна аграрна сфера може використовуватися як канал виведення (легалізації) фінансових ресурсів. Цьому сприяють і пільги, які діють в аграрному секторі економіки. Тому участь нерезидентів в розвитку аграрної сфери вимагає не лише уваги, а й поглибленого вивчення.

ВИСНОВКИ

Пошкодження інформаційних моделей в аграрній сфері шляхом використання складних організаційних систем за участі нерезидентів: 1) створює додаткові умови для максимізації вартості (зменшення та / або ухилення від сплати податків) окремим суб'єктам господарювання; 2) формує в соціумі "тунельний погляд" на реальні економічні процеси; 3) дозволяє врешті-решт створити "ефект калейдоскопу", який здатний перешкоджати прийняттю ефективних управлінських рішень.

Саме тому, на нашу думку, необхідно проводити політику "економічного вичавлення інвестицій", в основі якої повинно бути примушення інвесторів-нерезидентів,

котрі виявили бажання здійснювати діяльність в аграрній сфері, реєструватися на території України (так, як це, до речі, відбувається з комерційними банками, страховими компаніями та ін.). В іншому випадку, ми будемо постійно зіштовхуватися з соціально-економічною мімікрією як формою своєрідного самозахисту та / або нападу на інтереси держави.

Література:

1. Україна. Закони. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]: Офіційний сайт Верховної Ради України. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
2. Україна. Закони. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]: Офіційний сайт Верховної Ради України. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. Закон України "Про інвестиційну діяльність" від 18.09.1991 р. № 1560-XII (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]: Офіційний сайт Верховної Ради України. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
4. Авдийский В.И. Теневая экономика и экономическая безопасность государства: учеб. пособие / В.И. Авдийский, В.А. Дадалко. — 2-е изд., доп. — М.: Альфа-М: Инфра-М, 2010. — 496 с.
5. Бекжанова Т.К. Исследование проблем измерения теневой экономики (на примере Казахстана) / Т.К. Бекжанова. — М.: ИНФРА-М, 2012. — 139 с.
6. Бренделева Е.А. Неинституциональная экономическая теория: учеб. пособие / Е.А. Бренделева. — М.: Дело и Сервис, 2006. — 352 с.
7. Криворотов В.В. Экономическая безопасность государства и регионов: учебное пособие / В.В. Криворотов, А.В. Калина, Н.Д. Эриашвили. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2011. — 351 с.
8. Латов Ю.В. Теневая экономика: учеб. пособие для вузов / Ю.В. Латов, С.Н. Ковалев; под ред.: В.Я. Кикотя, Г.М. Казиахмедова. — М.: Норма, 2006. — 336 с.
9. Жеребин В.М. Самостоятельная занятость населения: Основные представления и опыт кризисного периода / В.М. Жеребин, А.Н. Романов. — М.: ИНФРА-М, 2010. — 200 с.
10. Міщенко Д.А. Шляхи забезпечення фінансовими ресурсами сільськогосподарського комплексу України / Д.А. Міщенко // Інвестиції: практика та досвід. — 2015. — № 15. — С. 34—38.
11. Безп'ята І.В. Значення інвестицій для розвитку сільського господарства / І.В. Безп'ята // Інвестиції: практика та досвід. — 2012. — № 18. — С. 6—8.
12. Бурковська А.В. Інвестування аграрного сектора економіки України / А.В. Бурковська, Т.І. Лункіна // Вісник аграрної науки Причорномор'я. — 2014. — Вип. 4. — С. 41—46.
13. Брайлівський І.А. Інвестиційна діяльність і економічний розвиток: методологічний аспект: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.01 / І.А. Брайлівський; Донець. нац. ун-т. — Донецьк, 2010. — 20 с.
14. Философский словарь / Под ред. И.Т. Фролова. — 5-е изд. — М.: Политиздат, 1986. — 590 с.
15. Гвардейцев М.И. Специальное математическое обеспечение управления / М.И. Гвардейцев, В.П. Морозов, В.Я. Розенберг; Под ред. М.И. Гвардейцева. — М.: Советское радио, 1978. — 512 с.

References:

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (2012), "Customs Code of Ukraine", available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (Accessed 28 September 2016).
2. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), "Tax Code of Ukraine", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (Accessed 29 March 2016).
3. The Verkhovna Rada of Ukraine (1991), "On Investment Activity", available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1560-12> (Accessed 25 September 2016).
4. Avdyjskyj, V. Y. (2010), Tenevaia ekonomyka y ekonomycheskaia bezopasnost hosudarstva [The shadow economy and economic security of the state], Alfa-M, Moscow, Russia.
5. Bekzhanova, T. K. (2012), Issledovanie problem izmerenija tenevoj jekonomiki (na primere Kazahstana) [Research problems of measuring the underground economy (for example Kazakhstan)], INFRA-M, Moscow, Russia.
6. Brendeleva, E. A. (2006), Neoinstitucionalnaja jekonomicheskaja teorija [Neo-institutional economic theory], Delo i Servis, Moscow, Russia.
7. Krivorotov, V. V. Kalina, A. V. and Jeriashvili, N. D. (2011), Jekonomicheskaja bezopasnost gosudarstva i regionov [The economic security of the state and the regions], Juniti-Dana, Moscow, Russia.
8. Latov, J. V. and Kovalev, S. N. (2006), Tenevaja jekonomika [The shadow economy], Norma, Moscow, Russia.
9. Zherybyn, V. M. (2010), Samostoiatel'naia zaniatost' naselenyia : Osnovnye predstavleniya y opyt kryzysnoho peryoda [Self-employment: The main presentation and the experience of the crisis period], YNFRA-M, Moscow, Russia.
10. Mischenko, D. A. (2015), "Ways of ensuring the financial resources of the agricultural sector of Ukraine", Investytsii: praktyka ta dosvid, vol. 15, pp. 34—38.
11. Bezpiata, I. V. (2012), "The value of investments for agricultural development", Investytsii: praktyka ta dosvid, vol. 18, pp. 6—8.
12. Burkovska, A. V. (2014), "Investment in the agricultural sector Ukraine economy", Visnyk ahrarnoi nauky Prychornomoria, vol. 4, pp. 41—46.
13. Brajlowskyj, I. A. (2010), "Investment activity and economic developments: methodological aspects", Ph.D. Thesis, Economy, Donetsk National University, Donetsk, Ukraine.
14. Frolov, Y. T. (1986), Fylosofskij slovar [Philosophical dictionary], Polytyzdat, Moscow, Russia.
15. Hvardejtsev, M. Y. (1978), Spetsyalnoe matematycheskoe obespechenye upravleniya [Special mathematical management software], Sovetskoe radyo, Moscow, Russia.

Стаття надійшла до редакції 07.10.2016 р.